

NHÌN NHẬN KIẾN TRÚC TP. HỒ CHÍ MINH QUA MỘT GIẢI THƯỞNG

KTS. Nguyễn Trường Lưu

1 Năm 2006, ở TP Hồ Chí Minh, các công trình xây dựng mới nhiều hơn năm 2005 về cả ngân sách lẫn quy mô, số lượng công trình. Nhưng đối với lĩnh vực sáng tác kiến trúc thì số lượng và quy mô công trình không phải là cái mốc để chúng ta nhìn nhận, đánh giá. Cái mà chúng ta muốn là trong hàng trăm, hàng ngàn công trình được xây dựng mới, chỉ phí xây dựng lên đến hàng ngàn tỷ, chúng ta có được bao nhiêu cái được gọi là: **"Tác phẩm kiến trúc"**?

Năm 2006, lần đầu tiên Hội Kiến trúc sư TP. Hồ Chí Minh mở giải thưởng "Kiến trúc thành phố Hồ Chí Minh". Giải thưởng tổ chức 2 năm một lần. Ở nội dung giải thưởng, ban tổ chức định ra cơ cấu giải thưởng bao gồm 8 tiêu chí: - Công trình giải quyết công năng và giao thông tốt nhất; - Công trình giải quyết vấn đề vật lý kiến trúc tốt nhất; - Công trình áp dụng kỹ thuật xây dựng và vật liệu hoàn thiện hài hòa nhất; - Công trình có trang trí nội thất tốt nhất; - Công trình nâng cấp hoặc cải tạo tốt nhất; - Công trình có cách giải quyết những vấn đề

về không gian và tiện nghi công cộng tốt nhất; - Công trình hoặc nhóm công trình tốt nhất của kiến trúc sư dưới 30 tuổi; - Công trình có ý tưởng mới lạ. Kết quả có 45 công trình dự thi của 30 tác giả và nhóm tác giả. Hội đồng chấm thi đã chọn được 8 công trình đạt giải. Trong những tác phẩm không đoạt giải, có nhiều tác phẩm tốt. Nhưng do cơ cấu, mỗi tiêu chí chỉ có một giải. Ở cuộc thi năm nay không có tác phẩm kiến trúc nào đoạt giải đặc biệt.

2. Với ngân ấy công trình kiến trúc dự thi, chúng ta chưa thể nhìn nhận thấy hết các công trình xây dựng mới của TP Hồ Chí Minh trong năm 2006. Vì diện mạo kiến trúc mới xây dựng ở TP Hồ Chí Minh trong năm vừa qua còn có nhiều công trình do tổ chức tư vấn nước ngoài thiết kế trong đó có những tác phẩm kiến trúc rất tốt, nhưng họ không được dự thi. Có những công trình xây dựng đạt về mặt thiết kế kiến trúc, nhưng vì lý do nào đó, tác giả không gửi bài dự thi. Bên cạnh đó còn rất nhiều những "tác phẩm" kiến trúc mà không ai dám nhận mình là tác giả! Có lẽ bởi nó xấu.

Với cái nhìn tổng thể về các công trình kiến trúc mới xây dựng, qua giải thưởng kiến trúc và thực tế, cho ta thấy có cái được và cái chưa được trong các tác phẩm kiến trúc. Nhưng điều chúng ta nhìn thấy rất rõ là những công trình đạt giải và những công trình có kiến trúc tốt thường ở thể loại công trình biệt thự cao cấp, khách sạn, resort cao cấp hoặc các công trình công cộng ở dạng đặc biệt ... mà ở đây tác giả có quyền sáng tác, ít bị phụ thuộc vào vấn đề kinh tế xây dựng, miễn sao đúng, hợp lý và có không gian kiến trúc đẹp. Còn những công trình ở thể loại chung cư, trường học, nhà trẻ, mẫu giáo, trụ sở cơ quan nhà nước, ký túc xá.... số lượng công trình rất nhiều nhưng đều không đạt giải! Trong thực tế còn bị dư luận chê nhiều. Các công trình này thường do nguồn vốn ngân sách Nhà nước đầu tư. Không hiểu do "tay nghề" của kiến trúc sư hay do cách quản lý xây dựng của Nhà nước?

3. Có lẽ với cái nhìn chung về diện mạo kiến trúc các công trình xây dựng mới ở TP Hồ Chí Minh nêu trên, thì bất kỳ một kiến trúc sư, một nhà quản lý xây dựng hay người dân đều có thể nhận xét các đô thị của

mình trên cả nước đều giống nhau. Nhưng hôm nay chúng ta cần nhìn nhận các công trình xây dựng mới để tìm một giải pháp cho tương lai tốt đẹp hơn, chứ không phải để bị quan, vì ai cũng thấy các tác phẩm kiến trúc được xây mới trong năm 2006, đều là sản phẩm tư duy của các nhà đầu tư, các kiến trúc sư, các nhà quản lý xây dựng và một hệ thống tiêu chuẩn chưa hợp lý... cách đây từ 5 năm đến 10 năm (vì một dự án ở nước ta, từ khi bắt đầu đến khi hoàn thành, thường từ 5 đến 10 năm). Vậy hiện nay cái tư duy đó đã được đổi mới chưa? Đổi cách nào? Hay 5 năm sau chúng ta lại nhìn nhận diện mạo kiến trúc TP cũng như năm 2006.

Ở TP Hồ Chí Minh, hiện nay các nhà lãnh đạo TP rất quan tâm đến việc quy hoạch và thiết kế đô thị ở khu trung tâm thành phố. Để từ định hướng của quy hoạch và thiết kế đô thị của khu trung tâm, chúng ta có cơ sở để thiết kế các công trình hợp lý hơn, ở đây không gian kiến trúc được giải quyết một cách hài hoà có cái riêng và cái chung. Một cuộc thi quốc tế về quy hoạch và thiết kế đô thị khu trung tâm TP Hồ Chí Minh dự kiến sẽ được tổ chức đầu năm 2007. Hy vọng, chúng ta có được một kết quả tốt, qua đó TP Hồ Chí Minh có cơ sở để xây dựng và thực sự trở lại thành "Hòn ngọc Viễn Đông". ☐

* Ảnh trong bài: Kiến trúc ở TP. Hồ Chí Minh